

VELİLER, ŞEHİTLER, BALIKLAR NASIL SAVAŞIR?!..

Balıkların cihan harbine katıldığına, yeşil sarıklıların Kıbrıs hareketında destek verdiklerine, ölmüş velilerin şehit sayıldıklarına ve öldükten sonrada yardım ettiklerine inanmak sakıncalı mıdır? Değil midir? Bu inançlar ne işe yarar?

Halk arasında bazı meşhur rivayetler vardır. Onlardan bazıları, yaşlı insanların anlattığı hikâyemsi tarihsel meseleler, bazıları millî moral olsun diye yazılmış, fakat bu gayeyi aşır hurafeleşmiş kitaplar ve nutuklardır diyebiliriz. Fakat bu tür mitik ve söylensel mesellerin farklı biçimlerle sunulması bunlarla kalmamış, bu türden hikâyelerin ve mesellerin, özellikle modern çağda ortaya çıkan birçok imkânı da kullanarak, sözelimi tiyatro ve film versiyonlarıyla görsel alanda da ortaya koymak gibi pek çok biçim üretilmiştir. Bu şekilde de tarihin hemen her evresinde maalesef insanların bu bâtil inanışlarla tanışması ve insan varlığının böylesine akıl almaz iplere tutunarak esir alınması sağlanabilmiştir. Örnek olarak, senelerdir kerameti kendinden menkul görsel iletişim araçlarının, kuluçkadan çıkardıkları senaryoları film olarak dindar ve mütedeyyin şeklinde bilinen ortalama insana ve dolayısıyla da halka yutturmalarının yanı sıra,

şimdilerde özellikle bir takım ateist iletişim araçlarının da bu kitlenin azımsanmayacak bir potansiyel olduğunu fark etmeleri ve "sır kapıları", "kalp gözleri" gibi din dışı hikâyelerin filmleri, din diye izlenir hale getirmiş oluşlarını şaşkınlıkla izlemekteyiz.

Yüzyıllardır ardı arkası kesilmeyen ve sürekli güncellenen delilsiz, dayanaksız bu senaryolar, yukarıda da değinmiş olduğumuz gibi evrilip çevrilerek halen üretilmektedir. Güncel örneklerden olarak, yakın tarihimizde Kıbrıs (1974 Türk/Rum) harbinde bir çavuşun, yeşil sarıklı bir adamın düşman askerleriyle savaştığını görmesi, onunla tanışması ve adamın kendisinin Hakkârî'de, falanca mezarda yatan, adı soyadı şu şu olan biri olduğunu söylemiş olması misali, hiç de hafızamızı zorlamadan gösterebileceklerimizden biridir. Rivayet o ki, savaştan sonra bu çavuş Hakkârî'ye gitmiş, mezarlığı

bulmuş ve o adamın üzerinde adı yazılı mezarını da bulmuş, hatta mezarı açtırıp, o adamın burada yatan mevtâ ile aynı adam olduğunu görmüş vs... Bu söylencenin abartılı versiyonlarından biri olarak, çavuşumuzun belki savaşta hatıra fotoğrafı da çektiymiş olduğu ve mezar-dakinin o kişi olduğunu bununla ispat etmiş olduğu bile eklenebilir!?

Dinleyen hemen her insana inanmamak ve sorgulamak anlamında tek bir çıkış noktası bırakmayacak kadar ustaca uydurulmuş bu hikâyelerin bir başka saçma sapan türlü biçimleri, yedi kapıya dağılmazsa insanın evinin yanacağı, canının yanacağı gibi yazılı kâğıtlardır. O kadar ki, hemen her gün Kur'ân'ın hükümlerini mu'tad olarak çiğneyen insanlar, bu tür hikâyeleri kabul etmez de, inkâr ederse kâfir olacağını zannedecek hale gelebilmiştir; koca koca kadınların ve erkeklerin beyhude yere böylesi saçmalıklarla uğraştığı gerçeği, reddedilemeyecek bir gerçeklik haline gelebilmiştir. Özetle söyleyecek olursak; bu türden uyduruk hallerin türlü türlü çeşitlerinden söz edebiliriz, lâkin konunun ciddiyetine binaen bunların üzerinde çokça durmak, bir o kadar da anlamsız olacaktır.

Sözgelimi bir başka örnek; Urfa'daki balıklı gölde yüzen hayvanların, Kıbrıs harbine iştirak ettikleri, o günlerde gölde hiç balık kalmadığı, savaş bittikten sonra da göle dönen balıkların yaralı olduğu, hatta o günden sonra balıkların eğri büğrü oldukları gibi safsatılar, halen ziyaretçilere anlatılmakta, onlar da duydukları bu sözleri tartacak teraziden yoksun oldukları için kabul ederek başkalarına yayabilmektedirler. Tıpkı buna benzer biçimde bu balıkların İbrahim aleyhisselâmı yakmak için toplanan odunlar olduğuna inanmak gibi ve hatta yine aynı balıkların haram olup yenilemeyeceği gibi bâtil birçok hikâye de mevcuttur.

İnanılsa ne olur, inanılmazsa ne olur türünden basit bir hikâye gibi gözükmesine rağmen, Allah'ın kullarına helal kıldığı bir nimeti haram etmeye yol açan bu sapkınlıklar, Müslümanların birileri tarafından aptal yerine konmasına ve "İslâm dini böyle acayipliklerden ibaretmiş!" şeklinde algılanmasına da sebep olabilmektedir. Hatta durum o kadar kritik bir noktaya gelmiştir ki, Allah'ın hükümlerini bilinçli ya da bilinçsiz biçimde inkâr eden onca insanın, bu türden menkıbeleri inkâr etmekle dinden çıkacaklarını sanmaları bile korkunç bir başka gerçeği ele verecek niteliktedir.

Söz buradan açılmışken, bir balık hikâyesi daha: Bir kay-

nak suyunun başında sohbet ettiğimiz bir köylü kardeşimden, onun da dedesinden dinlediği bir hikâyeye: Güya bu kaynaktaki balıklar ikinci dünya harbinde savaşmaya gitmişler ve suda hiç balık kalmadığı gibi kaynak da kurumuş, sular çekilmiş. Harp bittikten sonra suyun kaynamasıyla birlikte balıklar da kimi şehit, kimi gazi memlekete dönmüşler! Bu hikâyeyi muhteşem bir şaşkınlıkla ve inançla anlatan o kardeşime şunu sordum: "İkinci dünya savaşı Almanlarla, yani dünyaya bir bela gibi inen Hitlerle, Rusya ve diğer Avrupalıların yaptığı Hristiyanlar arası bir savaştı; sizin balıklar Hitler'in safında mı yer aldı, yoksa Rus'ların yanında mı?!" Sonuç şöyle bir şeydi; bana hikâyeyi iştahla anlatan saf köylü, hikâyenin çarpıklığını anlamasına rağmen, "ne yani dedem yalan mı söylemiş, koskoca adam?" diyerek bir yandan atasına, babasına yapmış olduğum dolaylı hümrümlüğü sorgulamaya, bir yandan karışan kafasını açmaya çalışırken aslında hikâyeyi de, dini de savunamamış; buna rağmen dedesini savunabilmişti.

Bu basit örnekten yola çıkarak düşünelim: İnsan, din adına inanacağı şeyin delilini aramayı bilse, acaba böyle uçuk-kaçık hikâyeleri din zanneder miydi? Allah'ın balıkları asker olarak değil, insanlara rızık olarak takdir ettiğini bilseydi, bu kadar sapkın bir inanca teslim olabilir miydi. Nitekim bu insan, bu bilinçli imanı dolayısıyla savaşa çıkarken de bu hikâyelerin dopingi ile kendini avutmaz, kalbini Allah'a yöneltir, imanını kontrol eder, duasını artırır, bu imanla ölürse şehit olacağını düşünerek de, aslında büyük bir teslimiyetin insanı olurdu! Değil mi ki, Allah'ın kullarından istediği de budur ve O kullarına galibiyeti de, mağlubiyeti de tattırır.

Hal böyle olunca bu asılsız rivayetlerin ağızdan ağıza yaygın olması, anlatanların çokluğu gibi durumlar, onlara inanmadan önce araştırmayı daha da kaçınılmaz kılmakta ve konu Allah'ın Müslümanlara savaşta yardım göndermesi olarak kabul gördüğüne göre, bunun İslâm diniyle sahih yönden bir alakası var mıdır, yok mudur? hususunu araştırmak gerekir. Bu araştırmanın yapılacağı alan da elbette Kur'ân'dır.

Balıklar hakkında böylesine sadece zan ifade eden yorumlar, evliya, şehitler ve melekler söz konusu olunca, bazı ayetlerle hatalı olarak desteklenmeye çalışılmaktadır. Bu hikâyelerin doğru olabileceğini ispata çalışanların en mühim hataları ise şunlardır:

Her şeyden önce, evliya kelimesiyle kastettikleri sadece tarikat erbabı olup, bu hikâyeleri anlatanlar da çoğun-

lukla ehl-i tasavvuftandır. Bu iddiaların onlarla sınırlı kalmasının hem ispatı, hem de sebebi ise sahih kaynakta bulunmayışı ve onların toprağa gömülen velinin ölmediğine, kerametın öldükten sonra da devam ettiğine inanmasındandır. Burada mühim bir not düşmemiz yerinde olacaktır. Falanca kimse evliyadır demek, o kimse-nin kesin olarak imanına hükmetmek ve onun Allah'ın dostu olduğunu söylemek, o kimsenin kesinlikle cennet ehlinden olduğuna hükmetmek olur. Ehl-i Kur'an âlimleri arasında yaygın olmayan, insanlardan bir kısmının kesin imanına hükmetmek, kesin cennet ehli olduğunu söylemek gibi bir cüretkârlığı, evliyalık makamını kendi şeyhlerinin tekeline kabul eden tasavvuf erbabı göstermişlerdir. Bu davranış haddi aşmaktır.

Cennetle müjdelenen(!) sahabiler için bile öldükten sonra savaşmaya geleceğine dair bir delil bulunmamasına rağmen, savaşta ölümlerin yardıma geleceğine inanmak, Şamanizm inancında olduğu gibi, ölümlerin ruhlarının öldükten sonra da yakınlarının yardımına geleceği inancı gibi ve Budizm'de inanılan ruhların tenasühü ile yeniden hayat sürmesi inancı gibi ve Yunan mitolojisinde bulunan, kendilerinin insanlardan uzakta, Olympos dağında yaşadığına ve insanların yardımına geldiğine inanılan,

Yunan Tanrıları gibi bätıl olan, tasavvufun gavs inancından kaynaklanmaktadır. Gavs, yardım istenildiğinde hemen yardıma yetişen demektir ki ölüsü de, dirisi de yardıma gelir diye inanılmaktadır. Bu inanç, şeytanın, keramet hastası sapkın süfileri ulaştırdığı son noktadır. Bu inanç Rasûlullah'ın (s.a.v.) öğrettiği İslâm dininde yoktur. Kendisine istigase edilen (yardım istenilerek sığınılan) sadece Allah'tır.

Hâlbuki tasavvuf terimleri sözlüğünden ve evliyanın menakıbı (menkıbeleri) kitaplarından bu sıfatın şeyhlere nispet edilerek Allah'a şirk koşulduğunu fazlaca görülebilir ve hatta bunun tasavvufun amentüsü olduğunu kolaylıkla anlayabilirsiniz. İşte bu şeyhlerin menkıbelerinde anlatılan, ölmüş bir gavs'ın (hâşâ) çamura çöken eşeği bile çıkarmaya geldiğine inanmak, onların savaşa iştirak edeceklerine inanmayı, onlar açısından kaçınılmaz kılmaktadır. Oysa bu bätıl bir inanıştır.

Evliyanın ölüsünün dünyaya yeniden döneceğine bir delil bulamayan bu kimseler meseleyi biraz daha karıştırarak halleder gibi yapıp, aslında hem kendilerini aldatmakta, hem de göz boyamaktadırlar. Ölmüş olan evliya nasıl dünyaya dönebiliyormuş diye bir soru sorsanız,

Allah:

Şehitlere ölümler demeyin; çünkü onlar diridirler ve Rableri katında rızıklanmaktadır. (Âl-i İmrân 3/169)

buyurmuştur. derler ve "O halde falanca evliya diri olduğuna göre elbet yardıma gelir." demektedirler.

Bu kandırmacayı, hangi mana yüklenirse yüklenisin, kabul etmek gerekir zanneden, bâtil manaları da sorgulamayan insanlara belki yutturabilirler. Fakat bu iddialarıyla sorumuzun: Dünyaya nasıl dönebiliyorlar? kısmına cevap vermemiş ve şehitlerin Rableri katında diri olduğu deliliyle de bahsettiği evliyayı şehit saymıştır. Bunlar hem arızalı bir anlayışın tezahürüdür; hem de kendi içinde çelişkilerle doludur. Bu çelişkileri şöyle özetleyebiliriz:

Evliya dedikleri kimseler, bilfil bir savaşa katılıp ölmedikçe şehit değildir; onlar, hayattayken kendilerini bile, bir insanın acziyetiyle ancak idare edebilmişler ve de-ğindiğimiz gibi savaşa iştirak etmemişlerdir ki, öldükten sonra da böyle bir kudretleri olabilsin! Bu gün bile durum bundan ibarettir. Konunun manidar bir yanı da, Müslümanları katleden kâfirlerin, bu post düşkünü şeyhlerden ve kırlını kıpırdatmadan ölümlerden yardım bekleyen hurafecilerden gayet memnun oluşlarıdır.

Şehitlere ölümler demeyin çünkü onlar diridirler ve Rableri katında rızıklanmaktadır. (Âl-i İmrân 3/169)

ayetine müracaat edenler, şehitlerin Allah katından rızıklandıklarını görecektir.

Ayrıca şehitler savaşmak için dünyaya geri gönderilmezler; ilgili ayetlerdeki deliller, yeniden dünyaya dönme imkânı olmadığını ispatlar.¹

Meleklerin bazı savaşlarda Müslümanlara yardıma geldiği doğrudur. (Âl-i İmrân 3/123-127) Allah azze ve celle Ahzap suresinde, Hendek harbi sırasında yaklaşık 3 ay boyunca düşman karşısında yardımsız bekleyen ve artık tabiri caizse homurdanmaya başlayan ve Allah'ın ve peygamberinin vaadi boşmuş! diyerek veya biz evlerimizi korumaya gidiyoruz, evlerimiz tehlikede! diyerek

cepheden ayrılan imanı zayıf kimseleri ve münafıkları açığa çıkarıncaya ve de onların müminlerden ayrılıncaya kadar şiddetli bir imtihanla o insanları sınamış ve sonra müminlere yardım olarak meleklerini göndermiştir.

Bu hadise bize mühim ipuçları vermektedir. Zira "Allah melekleriyle kime yardım etmektedir?" sorusuna bu ayetlerden cevap bulabiliyoruz. İmanında sebatlı, Allah yolunda neticesi ne olursa olsun peygambere itaat eden kimselere, meleklerle ve rüzgârla yardım gönderilmiştir. Daha önce de Bedir harbinde yardım etmiştir.

Şimdi insanlar öyle hadiseler üzerine meleklerin yardıma geldiğinden bahsediyorlar ki, Ahzap suresinde anlatılan imtihan ve peygamberle beraber kalan Ashap gibi bir mümin topluluğu var sanıyorsunuz!

Öte yandan Allah, Ahzap (Hendek savaşı) günü müminlere ve peygamberine yardıma gönderdiği meleklerinden bahsederken:

...Sizin görmediğiniz ordular göndermiştik. (Ahzap 33/9) buyurmaktadır.

Ezcümle; hiç düşünmez misiniz; Allah'ı yeryüzünün işlerine karıştırmayız; O gökleri idare etsin. diyen adamlara melekler, yerin dibinden mi; yoksa Allah'ın idare ettiğini söyledikleri gökten mi

çıkıp geliyor? Kur'an'ı ve Peygamberini tanımamış ve tanımaya da niyeti olmayan adama din konusunda kendi aklından büyük düşman yoktur. "Din" denince aklına gelenler safsata, hurafe, bir yığın eciş bücüş hikâye... Evlerin duvarında asılı Kur'an ne işe yarıyor bilmem!?

Notlar

1. "...Önlerinde yeniden dirilecekleri güne kadar bir berzah/engel vardır." (Mu'minûn 23/100)